

Коњички вод Гарде Војске Србије

ЧУВАРИ ТРАДИЦИЈЕ

Мењајући своје улоге кроз историју, када је у средњовековној војсци представљала истакнути борбени род, па до данашње церемонијалне улоге, коњица у српској војсци представља спој богате традиције и савремених војних потреба, чији корени сежу вековима уназад у саме темеље војне историје

Пише капетан прве класе Анита СТАНОЈЕВИЋ

Фото: Маријана Јанковић

Коњички вод Гардијског батаљона Гарде формиран је у јуну 2018, чиме је настављена дуга традиција коњичких јединица у нашој војсци. Овај елитни састав континуирано током целе године реализује обуку, како би припадници јединице у сваком тренутку били спремни да на највишем нивоу презентују стројеве радње са коњима у оквиру војних почаста.

Приликом недавне посете наше редакције овом саставу велики утисак оставила је веома добра синхронизација јахача и коња током увежбавања радњи за давање почаста, где и најмања грешка може нарушити слику целокупне јединице која реализује протоколарну активност. У разговору са припадницима сазнали смо да коњички вод има високе стандарде извођења протоколарних активности, а да је свакодневна и садржајна обука основ успеха.

ТЕМЕЉНА ОБУКА – КЉУЧ УСПЕХА ВОЈНИХ ПОЧАСТИ

Командира вода капетана прве класе Богдана Арсенина коњи су увек фасцинирали својом сна-

гом и моћи, а први додир са овим животињама имао је приликом селекције за пријем у састав коњичког вода. На почетку разговора, као специфичност своје јединице наводи бригу о коњима, те да њихов узгој није лак и да је потребно много знања, вештина, снажљивости и домишљатости.

– Коњарство није прецизно као нека наука и треба га посматрати са великом еластичношћу и разумевањем. Оно што се показало као одлично решење са једним тандемом коња и јахача апсолутно, може бити неупотребљиво за други пар. Ту се највише показује способност командира да разуме њихове могућности и потребе и од њих створи једну симбиозу способну за извршење задатака – објашњава Арсенин.

Подвлачи да је обука коњаника у јахању дуготрајајан процес и да може трајати минимум три месеца, која су потребна за стицање основних знања и вештина у владању коњем у контролисаном ограђеном простору, па до вишегодишње обуке, која је неопходна за поуздано јахање различитих коња, младог узраста, на познатом или непознатом терену.

– Све почиње у раду на уском затвореном простору, где инструктор помоћу дугачке гуртне која се назива лонжа контролише коња на коме седи мла-

ди јахач. Како јахач напредује, тако се и утицај инструктора путем лонже смањује док се у неком моменту потпуно не ослободи, а простор за јахање се из недеље у недељу повећава. Поред свакодневног праћења стања, способности и нивоа обучености људства исте процене морају се вршити и са коњима. У сваком моменту прати се стање сваког коња на основу њиховог понашања, ћуди, али и изгледа – рекао је капетан прве класе Арсенин.

Колико је важна обука јахача за протоколарну активност, подједнако је битна и обука коња. На ту тему разговарали смо са војним службеником Недељком Срдићем, који је своје дугогодишње знање и искуство у препонском, галопском и запрежном спорту са коњима пренео у коњички вод Гарде, где је постављен на место дресера – коњаника. Након тридесетогодишњег рада са коњима и одличних резултата у запрежном спорту осетио је да својим знањем и искуством може допринети тада формираној коњичкој јединици у Војсци Србије. Објашњава да када се ради о младом коњу основна обука траје шест месеци и да се у том периоду навикава на негу, хигијену и на процес најахивања.

Капетан прве класе
Богдан Арсенин

Водник
Милица Болтић

– Коњ се учи да ради на лонжи, да носи опрему и када то прихвати, почиње се са најахивањем и прилагођавањем на јахача. Овај процес мора се обављати са великим стрпљењем како би се коњ на систематичан начин постепено увео у рад и научио новим вештинама. Након савладавања основних радњи прелази се на мало сложеније поступке у мањежу, као што су велики круг, мали круг, налево, надесно назад и промене по дијагонали мањежа и кругу. Затим се прелази на дуготрајни процес ујахивања и дресуре, а када се након одређеног периода закључи да је коњ спреман, почиње се са дресуром за ангажовање на протоколарним активностима и свечаностима. Обука и дресура се у последњем стадијуму у начелу састоји из колективне обуке у јахању у мањежу и ван њега у урбаним условима, рада са сабљом и поздрава са њом, рада са заставом, односно ношењем заставе, навикавање коња на почасну артиљеријску паљбу, привикавање на саобраћај и разне препреке са којима се може сусрести приликом извршења задатка, а којих има много – објашњава Недељко Срдић.

Додаје да се коњички вод по оснивању није бавио коњичким спортом, све до прошле године када је отпочето са препонским спортом.

– Од свих службених коња приметили смо да одређени имају талента и воље да прескачу препоне, да бисмо једну кобилу, повременим тренинзима у склопу редовне обуке, довели до будућег правог препонаша – поносно истиче Срдић.

ПОЗИВ КОЈИ ТРЕБА ВОЛЕТИ

Као дете често је одлазила на ергелу и доласком у коњичку јединицу Гарде на дужности коњаника водник Милица Болтић спојила је љубав према војсци и коњима, што за њу представља велики успех. Сматра привилегијом што је део овог јединственог састава у систему одбране и истиче значај познавања карактеристике коња.

– Коњи су снажне животиње које нису свесне своје снаге и не трпе јахача који је неодлучан и недоследан. Неопходно

Разводник
Весна Коњовић

Војни службеник
Недељко Срдић

је упознати његов карактер и понашање како би одабрали прави приступ. Јахач мора да поседује високе психофизичке способности, мора бити максимално концентрисан у сваком моменту, да поседује упорност и истрајност, а поврх свега разумевање те животиње, њених одлика, карактеристика, мана и врлина – каже водник Милица Болтић.

Кроз историју коњаници су били симбол моћи и вештине, а колико су и емоције битне у овом позиву, доказ је разводник Весна Коњовић, водич – коњаник. Љубав према коњима, коју је на њу пренео отац, одредила јој је пут после служења војног рока и одвела у коњичку јединицу Гарде. Себе у будућности види као командира одељења с циљем да напредује и изводи обуку са припадницима јединице.

– Јахачи са својим коњима морају бити у одличној физичкој кондицији, јер су протоколарне активности на којима се Гарда ангажује физички захтевне. Сваки

стрес, несигурност и страх је нешто што сваки коњаник преноси на свог коња. Ментално, јахачи морају бити веома стабилни, јер не могу да дозволе да напетост утиче на њихово понашање. У томе се огледа веза и међусобно поверење између јахача и коња. Волим свој посао и уживам у свакодневној обуци и трудим се да реализујем сваки додељени задатак. Знање и искуство командира је доста допринело на томе да научим новине и финесе у раду са коњима – изјавила је разводник Коњовић.

ДУГА ТРАДИЦИЈА

Прва коњичка јединица у Србији формирана је 1833, када је кнез Милош Обреновић образовао своју коњичку гарду, тада названу Књажевски гвардиски коњички ескадрон, са седиштем у Крагујевцу. У време династије Обреновића и Карађорђевића више пута мењала је организацијску структуру. На велике празнике српски владари праћени коњима парадирали су трговима и обежавали велике догађаје и светковине.

СЛУЖБЕНИ КОЊ – НОНИЈУС

Службени коњ у јединици је нонијус. То је раса која је настала у првој половини 19. века укрштањем арапских, липицанера, норманских и енглеских пунокрвних кобила са пастувима из Нормандије. Назив је добила по свом оснивачу англорманском пастуву чије је име било Нонијус. Одговара церемонијалним потребама јер је устаљене грађе – висок, стамен и јак. Постоји у две боје, што је изузетно битно за изглед и једнообразност. Углавном се узгаја у Србији и Мађарској и важи за аутохтоне расе у овим земљама. Поред коња из домаћег узгоја, један део набављен је из ергеле „Мезохеђеш“ из Мађарске.

У српско-бугарском рату 1885. самосталну коњицу чинила је Коњичка бригада, образована од коњичких јединица активне војске. Четири године касније формирана је Коњичка дивизија, која је у свом саставу имала две бригаде и два пука. Дала је

МЕЂУНАРОДНА ВОЈНА САРАДЊА

Припадници коњичког вода боравили су 2019. године у званичној посети Гардијској коњици британских оружаних снага, где су имали прилику да размене искуства са својим колегама по питању ангажовања на свечаним и протоколарним активностима, као и да сагледају начин и услове рада британске коњице која има високе оперативне способности и важи за једну од одлично опремљених коњичких састава са веома дугом традицијом.

У јулу 2024. године делегација Гарде са представником из коњичког вода посетила је коњицу Мађарске војске, где су размењена искуства о узгоју и обуци коња.

Коњичке јединице дуго су постојале у војскама широм света, али су се током 20. века постепено трансформисале због развоја моторизованих и механизованих снага. Ипак, неке коњичке јединице и даље постоје и играју значајну улогу, не само у војним операцијама већ и у церемонијалним и протоколарним активностима. Најпознатије су Краљевска коњица Велике Британије (Household Cavalry), Француска коњица, Шпанска коњица (Guardia Real), Америчка коњица (1st Cavalry Division), коњичка јединица Мађарске и коњичка јединица Пољске. Поједине државе као што су Чиле, Бразил и Монголија и даље користе коње као оперативне борбене јединице најчешће за спровођење патрола дуж државне границе.

свој допринос и у значајним биткама балканских ратова – у Кумановској, Битољској и Бреганличкој бици, након којих је Србија постала најмоћнија држава на Балкану.

У Великом рату, најсуровијем и највећем страдању до тада, остварила је значајну улогу, доприневши славним победама у Церској и Колубарској бици.

Коњичка дивизија српске војске штитила је одступање јединица, када се и сама повлачи преко Албаније на Крф, сачувавши већи део својих коња. Пробојем Солунског фронта васкрсла српска војска осваја Кајмакчалан и капије слободе, а коњичка бригада успешно гони непријатеља до Битоља.

У току Другог светског рата задржава улогу оперативног рода, учествује у пробоју Сремског фронта и бележи успехе у борби са непријатељем до Загреба и Марибора.

Након рата бројно стање коњичких јединица постепено се смањује, да би се наредбом врховног команданта ЈНА од 27. јула 1959. коњичке јединице расформирале због развоја механизованих и тенковских јединица. Ипак, коњи су после рата

задржани у формацијском саставу у јединицама брдске артиљерије и снага Територијалне одбране Оружаних снага СФРЈ до осамдесетих година.

О дугој традицији коњарства у Министарству одбране и Војсци Србије сведочи Музеј ергеле „Карађорђево”, који је отворен 1983. године. Осим бројних пехара које су коњи из ове ергеле освајали на различитим такмичењима, у музеју се чувају и матичне књиге грла с почетка прошлог века, као и књига утисака из 1927. године – за коју се претпоставља да је најстарија у нашој земљи. ▀

СИМБОЛИКА

Коњ, верни пратилац ратника, опеван је у многим народним јуначким песмама. Уметничка дела и статуе коњаника подсећају нас на повезаност ове животиње и ратника, а позиционираност коња на споменику говори о судбини ратника. Многи и не знају да је уколико се ратник налази на пропетом коњу, то значи да је погинуо у боју, подигнута само једна – предња нога да је јунак подлегао повредама, а коњ на све четири ноге носи ратника који је преживео бојиште.

